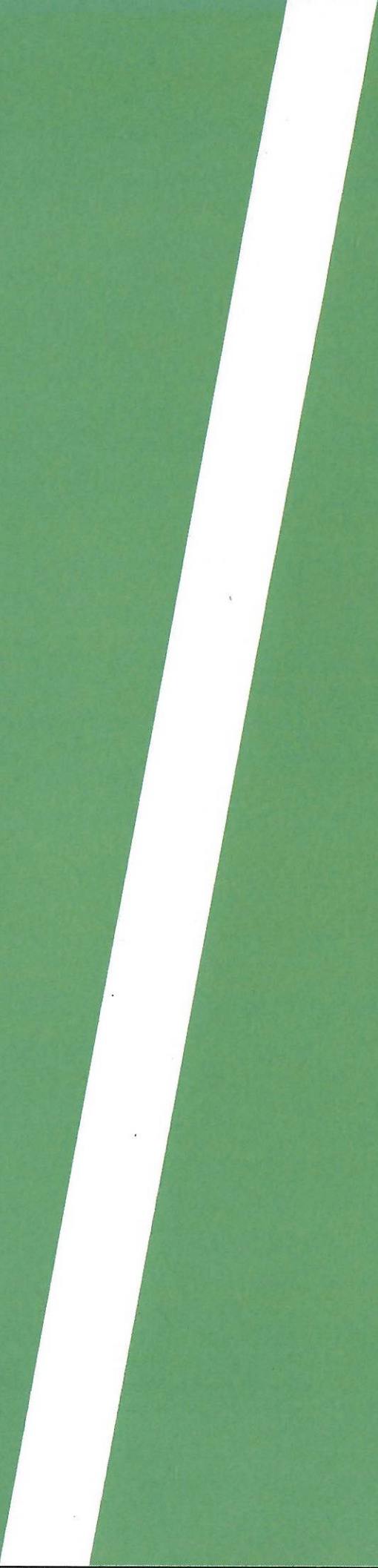

apache

/magazine

zomer / 2021

3

Zelfdoding IN EEN BRUSSELSE POLITIECEL

Door **Janine Meijer**

De Angolese Dieumerci Kanda verliest zijn portefeuille en wil daarvan aangifte doen in het politiekantoor in de Demosthenesstraat in Anderlecht. Zonder duidelijke reden wordt hij opgepakt en in een cel opgesloten. Drie uur later is hij dood. Zelfdoding, luidt de officiële verklaring. Zijn familie denkt dat er meer aan de hand is en zoekt al zes jaar naar de waarheid. 'Er zijn te veel zaken die niet kloppen.'

Vroeg in de ochtend op 4 februari 2015 wordt **Bijou Nkombe** wakker in haar appartement in de Victor Rauterstraat in Anderlecht. Haar kinderen slapen nog. Ze tast naar de lege plek naast haar in bed. Haar man is vannacht niet thuisgekomen. Ze grijpt de telefoon en probeert hem te bellen. De kiestoon klinkt enkele keren. Dan neemt **Dieumerci Kanda** op. "Ik ben onderweg", zegt hij. "Ik zal me haasten om Lenny op tijd naar de crèche te brengen." **Lenny** is zijn zoontje van twee. Dieumerci en Bijou hebben nog twee kinderen. Zoon **Armedi** is 11 en dochter **Divine** 9. Dieumerci heeft ook nog een zoon in Kinshasa uit een vorige relatie: **Jonathan**, 15 jaar. Bijou staat op en begint aan het ochtend-ritueel. Dieumerci handelt in auto's en zit soms tot vroeg in de ochtend op café met klanten. Terwijl ze het brood

is, rinkelt haar gsm opnieuw. Het politiekantoor in de Demosthenesstraat in Anderlecht. "We hebben uw man opgepakt. Maakt u zich geen zorgen. Over enkele minuten laten we hem opnieuw vrij", zegt een vriendelijke stem. Voor ze het weet, is de verbinding verbroken. Wat vreemd, denkt Bijou. Waarom pakt de politie iemand op die aangifte komt doen van zijn verloren portefeuille? Ze gaat verder met opruimen, maar de onrust groeit als Dieumerci twee uur later nog steeds niet terug is. Zal ze naar het politiekantoor gaan? Of misschien eerst hun zoontje van de crèche halen? Als Bijou met de kleine Lenny in de buggy uit de metrohalte Etangs Noirs stapt, gaat haar gsm weer. Ze graait in haar handtas, neemt op en hoort een mannenstem zeggen: "Uw man heeft zelfmoord gepleegd in de politiecel.

gebreed vest. Het kleine appartement is verouderd. "Ik heb getwijfeld om te verhuizen. Alles in dit huis doet me aan mijn man denken. Maar waar moet ik naartoe? Sinds de dood van Dieumerci hebben we het financieel niet makkelijk."

Boven de zwarte zetel hangen vier foto's van de kinderen. De bovenste is van Jonathan. Hij is inmiddels 21. Armedi is alweer 17 en zit in het laatste jaar van de middelbare school. Divine is nu 15. Het laatste portret is van de achtjarige Lenny, nog maar een peuter toen Dieumerci stierf. Hij heeft nauwelijks herinneringen aan zijn vader. "Dieumerci hield veel van zijn kinderen", benadrukt Bijou. "Hij haalde altijd grapjes met hen uit. We hebben zestien jaar een relatie gehad. Ik heb nooit gemerkt dat hij depressief was.

Opgesloten

op tafel legt, rinkelt haar telefoon. Het is opnieuw Dieumerci. Zijn stem klinkt paniekerig. Hij is zijn portefeuille kwijtgeraakt. Daar zat veel geld in waarmee hij een auto voor een klant moest kopen. Ook zijn identiteitsbewijs en bankkaarten zijn verdwenen. "Kom naar huis en ga naar het politiekantoor in onze straat", maant Bijou haar man aan. "Je moet aangifte doen." Even later hoort ze de sleutel in het slot. Dieumerci ziet er moe en gespannen uit. Als hij zijn kinderen ziet, glimlacht de man. Maar hij heeft haast. Om negen uur heeft hij een afspraak met zijn sociaal assistent. Daarna heeft hij afgesproken met zijn zus uit Canada. Ze logeert bij zijn moeder. Dieumerci heeft haar lang niet gezien. Vóór die tijd wil hij aangifte doen.

Bijou besluit Lenny zelf naar de crèche te brengen. Als ze om 9u weer thuis

Hij is overgebracht naar het **Erasmus-ziekenhuis**. U moet zo snel mogelijk komen." Bijou grijpt de buggy vast en zakt op straat door haar knieën.

Familieman en levensgenieter

"Ik heb Dieumerci in Parijs leren kennen", vertelt Bijou Nkombe (45) zes jaar later in haar appartement in de Victor Rauterstraat in Anderlecht. "We hebben elkaar via gemeenschappelijke vrienden ontmoet en zijn verliefd geworden. Dieumerci zag er goed uit en had veel energie. Hij was geboren in Angola en opgegroeid in Congo. Toen ik hem leerde kennen, woonde hij in Antwerpen en was hij voor zijn werk in Parijs. Ik ben van oorsprong Congolese en volgde hem naar België." Bijou praat met zachte stem. Ze draagt een jeans en een bruin

Wel kon hij soms erg gespannen zijn. Een jaar voor hij stierf, kreeg hij thuis een beroerte. Hij lag vier dagen in het ziekenhuis en herstelde helemaal. Wel moest hij medicijnen slikken om zijn bloeddruk onder controle te houden."

"Mijn broer was een familieman", vertelt **Nicole Kanda** (45) op een terras in Brussel. Ze is de jongste zus van Dieumerci. "We waren een hecht gezin. Dieumerci en ik zijn nakomertjes en speelden vroeger altijd samen. De speciale band is gebleven. Dieumerci keek er enorm naar uit om onze oudste zus na lange tijd weer te zien."

Patrick Bompese, een vriend van Dieumerci, zegt nooit te hebben geloofd dat Dieumerci zomaar uit het niets zichzelf doodde. "Hij hield juist enorm van het leven en kende elke Congolees en Angolees in Brussel.

Soms kon hij boos worden en als hij gelijk had, wilde hij ook gelijk krijgen. Maar zelfmoord? Nee, dat is uitgesloten", zegt hij aan de telefoon. Patrick zag zijn vriend een laatste keer de avond voor zijn dood in Bois D'Ebène, een Congolees restaurant vlakbij station Brussel Zuid. "Dieumerci was vrolijk zoals altijd. Hij hield van een feestje. Om 10u 's avonds ben ik vertrokken. Dieumerci bleef nog. De volgende ochtend kreeg ik telefoon van Bijou." Patrick zucht diep. "Het politiekantoor in de Demosthenesstraat heeft een slechte naam in de Afrikaanse gemeenschap in Brussel. Het zijn racisten. Er zijn daar meer vreemde dingen gebeurd met zwarte mensen. De zelfmoord is een cover-up."

Dieumerci en verdwijnen dan samen met hem naar een plek buiten het zicht van de camera's.

In een schriftelijke verklaring die negen maanden na de feiten van J.P. wordt afgenomen, beschrijft de inspecteur het als volgt. "De man had moeite om zich goed uit te drukken. Dat deed ons vermoeden dat hij alcohol had gedronken zonder dronken te zijn. Inspecteur G.P. raadde hem aan om naar huis te gaan en enkele uren later terug te komen." Maar Dieumerci laat zich niet wegsturen en staat erop aangifte te doen, blijkt uit het vervolg van de verklaring van inspecteur J.P. "De man wilde niet luisteren. Hij deed alsof hij wilde gaan knielen. We hebben een klein kwartiertje op hem ingepreut en toen hij niet wegging, heeft inspecteur G.P. hem aangehouden."

zagen gebeuren, noch van S.P. aan de receptie of bezoeker S.C., staat dat Dieumerci zich agressief gedroeg. De videobeelden bevestigen dit. Diezelfde beelden tonen hoe Dieumerci om 8u03 door J.P. en G.P. en inspecteur **C.T.** naar de gemeenschappelijke cel in de kelder van het politiekantoor wordt geleid. In het proces-verbaal staat dat hij zijn jas en broekriem na fouillering heeft aangegeven. Op de beelden draagt Dieumerci een wit t-shirt met lange mouwen. Zijn broek zakt wat af. Als reden van de aanhouding wordt dronkenschap opgegeven.

De agenten draaien de deur van de cel op slot en verlaten het cellencomplex. Er zijn geen andere gevangenen. Dieumerci blijft alleen achter in een gemeenschappelijke cel met spijlen waardoor je naar binnen kan kijken. Hij gaat op een bank zitten, grijpt naar zijn buik en borst, komt overeind en wandelt onrustig rond. Om 8u17 zie je op beelden die zijn gemaakt door een camera die buiten de cel hangt dat hij via de parlofoon in de cel contact zoekt met de agenten. Er verschijnt niemand. Het is 8u49 wanneer hij het opnieuw probeert. Om 8u23 zien we inspecteur J.P. kort met Dieumerci praten. Het lijkt alsof ze hem iets aanreikt. De video is van slechte kwaliteit en het is onduidelijk wat precies gebeurt. Daarna gaat Dieumerci op de matras achterin de cel liggen met zijn hand op zijn buik. Het is 9u53 als hij weer opstaat en duidelijk pijn heeft. Hij grijpt opnieuw naar zijn borst, laat zich tegen de muur op de grond zakken en houdt met zijn handen zijn hoofd vast. Om 10u20 en om 10u27 spreekt hij weer in de parlofoon. Er komt geen politieagent.

Om 10u40 verandert plots het gedrag van Dieumerci. Hij trekt zijn t-shirt en hemd uit, scheurt het katoen aan stukken en draait er een lang dik koord van. Twintig minuten later loopt hij naar de voorkant van de cel, slaat een kruis en maakt het zelf gedraaide koord vast aan de bovenkant van één van de spijlen van de cel. De andere kant van het koord knoopt hij rond

zonder TOEZICHT

Op de geluidloze beveiligingsbeelden die in het politiekantoor in de Demosthenesstraat zijn gemaakt, zie je Dieumerci in de ochtend van 4 februari 2015 rustig naar binnen wandelen. Hij draagt een donkere jas en een jeansbroek. Het is 7u50, twee mensen zijn voor hem en Dieumerci wacht geduldig zijn beurt af. Agent **S.P.** zit achter de receptie. Als Dieumerci zijn verhaal begint te doen, maakt ze een wapperend gebaar met haar handen en trekt haar sjaal voor haar mond en neus. Dieumerci blijft kalm, legt zijn hand op zijn borst en praat verder. S.P. onderbreekt hem en roept haar collega's erbij. Om 7u53 komen inspecteur **J.P.** en inspecteur **G.P.** in beeld. Ze praten korte tijd met

S.C. is een van de twee andere bezoekers in het politiekantoor. In een verklaring die ze een half jaar na de feiten aflegt, zegt de Française: "Ik kan me herinneren dat de man het over papieren had. Het viel me op dat hij de agenten bijna smeekte om naar hem te luisteren. Maar die zeiden: Kom maar terug als je nuchter bent."

Het 'klein kwartiertje' waar inspecteur J.P. het over heeft, is ruim gemeten. Op de beveiligingsbeelden is te zien hoe Dieumerci om 7u57, vier minuten nadat inspecteurs J.P. en G.P. een gesprek met hem begonnen, wordt afgevoerd met zijn armen op de rug. In geen enkele verklaring van de dienstdoende politieagenten die het

zijn nek. Het is 11u05 als hij door zijn knieën zakt en het koord zich strakker rond zijn nek trekt. Zijn armen bewegen nog een paar tellen, maar dan blijft hij als bevroren hangen.

Drieëntwintig minuten verstrijken zonder dat iemand komt kijken. Om 11u28 – 48 minuten nadat Dieumeroi zijn kleren uittrekt en aan stukken scheurt – verschijnt inspecteur G.P. in beeld. Hij steekt onmiddellijk zijn armen door de spijlen van de cel en probeert Dieumeroi een paar keer rechtop te zetten. Tevergeefs. Er komen meer agenten die zenuwachtig heen en weer benen. De deur wordt van het slot gedraaid. Inspecteur J.P. neemt een foto van Dieumeroi met een gsm. Om 11u31 snijdt commissaris **A.B.** met een mes het koord los en legt Dieumeroi op zijn rug op de grond. Het is 11u40 uur wanneer de MUG arriveert. De ambulanciers proberen Dieumeroi te reanimeren. Na twintig minuten geven ze het op. De laatste beelden zijn gemaakt om 12u03 en tonen Dieumeroi die op een brancard de cel wordt uitgedragen.

"Ik herkende Dieumeroi nauwelijks toen ik hem terugzag", zegt Bijou. Ze blijft op haar onderlip. De herinnering aan haar man in een ziekenhuisbed met allerlei slangen en toestellen om hem heen doet zichtbaar pijn. "Zijn gezicht was helemaal opgezwollen. Ik begon onmiddellijk tegen hem te praten. Wat heb je gedaan? Je kan mij en de kinderen toch niet zomaar in de steek laten? Een verpleegster onderbrak mij en zei koudweg: 'Hij verstaat je niet. Je man is hersendood en wordt kunstmatig in leven gehouden.' Ik kon niet meer stoppen met huilen." In de dagen die volgen, stroomt het ziekenhuis vol met familie en vrienden. De verslagenheid en het verdriet zijn enorm. Zo ook het ongeloof. Hoe kon dit gebeuren? Na drie dagen is duidelijk dat de toestand van Dieumeroi niet meer zal veranderen. Op zaterdag 7 februari 2015 om 17u50 worden de toestellen afgekoppeld en sterft de veertigjarige Dieumeroi Kanda in het Erasmusziekenhuis in Brussel.

"Vanaf het begin had ik veel vragen", gaat Bijou verder. "Waarom heeft mijn man in godsnaam zelfmoord gepleegd? Waarom werd hij opgepakt en opgesloten? Het lijkt alsof het eerste telefoontje dat ik van de politie kreeg, bedoeld was om mij weg te houden bij het politiekantoor. Waarom vroeg de politie niet om mijn man te komen ophalen? Waarom hing in zijn ziekenhuiskamer een politiecamera en waarom werd hij nog drie dagen kunstmatig in leven gehouden? Was het misschien beter dat hij in het ziekenhuis overleed dan in een politiecel? Ik kreeg steeds meer het gevoel dat er vanalles niet klopte." Ook zus Nicole Kanda vertrouwt het niet. "Hoe kan iemand zich ophangen in een cel zonder dat wordt ingegrepen? Daar zijn toch overal beveiligingscamera's? Als niemand daar naar kijkt, is er een fout gemaakt en moeten de verantwoordelijken worden gestraft." De twee vrouwen besluiten samen met moeder Kanda en Dieumeroi's broer **Semy Pedro** de Brusselse advocaat **Alexis Deswaef** onder de arm te nemen. Hij is op dat moment voorzitter van de **Ligue des droits humains** en legt namens de familie een klacht met burgerlijke partijstelling neer bij de Brusselse onderzoeksrechter. Bij een klacht met burgerlijke partijstelling moet de onderzoeksrechter laten onderzoeken of er sprake is van een misdrijf.

Verantwoordelijkheden doorgeschoven

Onderzoeksrechter **Geneviève Tassin** start een gerechtelijk onderzoek en schakelt het **Comité P** in, dat toezicht moet houden op de politiediensten. Het Comité P neemt interviews af van zestien politieagenten die op woensdagochtend 4 februari 2015 aanwezig waren in het politiekantoor. De medewerkers van Comité P hanteren een standaard vragenlijst. Afwijkende antwoorden geven weinig aanleiding tot nieuwe vragen. Opvallend is dat niemand zich die bewuste ochtend verantwoordelijk voelt om toezicht te houden op de opgesloten Dieumeroi. Het is de

taak van de dienst dispatching om de beelden uit de cellen in de kelder van het politiekantoor in de gaten te houden. **R.P.** is een van de vijf medewerkers van die dienst die op 4 februari aanwezig zijn. Haar vaste werkplek bevindt zich recht tegenover de schermen waarop de beelden uit de cel te zien zijn. "De collega's die de aanhouding deden, hadden mij moeten verwittigen dat er iemand in de cel was opgesloten, maar hebben dat niet gedaan", zegt ze tijdens het interview met Comité P. "Bovendien had ik het die ochtend veel te druk om de beelden uit de cel te bekijken." De dienst dispatching monitort ook de 750 straatcamera's in zone Zuid.

Inspecteurs J.P. en G.P., die samen met inspecteur C.T. Dieumeroi naar de cel brachten, verklaren dat toezicht niet hun taak is en vinden ook niet dat ze hun collega's van de dienst dispatching op de hoogte hadden moeten brengen. Die kunnen toch zelf zien dat er iemand in de cel zit?

R.P. kan inderdaad niet ontkennen dat ze wist dat Dieumeroi was opgesloten. Om 10u15 contacteert hij haar via de parlofoon in de cel. Hij wil zijn bankkaarten laten blokkeren. "Ik heb inspecteur J.P. gebeld en die zei dat ze zich ermee ging bezighouden. Het is de enige keer dat ik Dieumeroi heb gesproken", zegt ze. Dat is vreemd, want op de beveiligingsbeelden is duidelijk te zien dat Dieumeroi meerdere keren naar de parlofoon loopt. Met wie heeft hij toen contact gehad? Of heeft hij niet geprobeerd contact te krijgen?

Op de vraag hoe het kan dat 48 minuten verstrijken tussen het moment dat Dieumeroi een strop maakt en het moment dat iemand dat opmerkt, antwoordt R.P. dat dit de verantwoordelijkheid is van de *chef de poste* of chef van dienst. Er moet altijd een *chef de poste* aanwezig zijn in het cellencomplex. Dat staat beschreven in een interne nota die in juni 2012 door de korpschef **Alphonse Peeters** aan alle politiemensen van zone Zuid werd overhandigd. De *chef de poste*

Nicole Kanda:

'Hoe kan iemand zich ophangen IN EEN CEL zonder dat wordt ingegrepen? Daar zijn toch overal BEVEILIGINGS- CAMERA'S?'

zit in het kamertje direct links na binnenkomst in het cellencomplex. Via beeldschermen kan hij in de gaten houden wat in de cellen gebeurt en snel ingrijpen indien nodig. De taak van *chef de poste* rouleert onder de politieagenten. Commissaris A.B. had op 4 februari iemand moeten aanduiden voor de taak, maar deed dat niet. "Niemand wil *chef de poste* zijn. De functie is weinig aantrekkelijk, omdat je in een afgesloten ruimte zit met vieze geuren en het constante lawaai van de gevangenen", zegt hij in het interview met Comité P.

Opmerkelijk is dat inspecteur G.P. tijdens het interview met Comité P zegt dat Dieumerol dronken was. Zo staat het ook in het proces-verbaal. Maar in een bijkomende verklaring die G.P. later in het gerechtelijk dossier laat opnemen, stelt hij: "Ik heb geen aanhouding gevraagd vanwege dronkenschap. Ik heb een aanhouding gevraagd zonder reden."

Bij aankomst in het Erasmusziekenhuis wordt het bloed van Dieumerol onderzocht. Rekening houdend met de tijd die is verstreken tussen het afnemen van het bloedstaal en het moment waarop Dieumerol werd opgesloten, is het zeer waarschijnlijk dat het percentage alcohol in zijn bloed overeenkwam met slechts een zeer lichte vorm van dronkenschap, stelt het medisch rapport. Wat ook opvalt, is dat zowel J.P., G.P. als C.T. tijdens de interviews verklaren dat Dieumerol al was overleden toen ze hem hangend in de cel aantreffen, maar dat de ambulanciers hem wel probeerden te reanimeren. "Ik heb geprobeerd zijn hartslag te vinden, maar meneer Kanda was duidelijk al gestorven", verklaart inspecteur C.T.

Samen met advocaat Deswaef vraagt de familie Kanda de beveiligingsbeelden op die 4 februari in het politiekantoor in de Demosthenesstraat werden gemaakt. Als de familie na lang aandringen eindelijk wordt ontvangen door de griffier van de rechtbank zijn er geen beelden beschikbaar. "Er werd

een video opgestart waarop te zien is dat Dieumerol het politiekantoor binnenkomt. Kort daarna werd alles zwart. De beelden waren zogenaamd per ongeluk gewist. Binnen een kwartier stonden we weer op straat", vertelt zus Nicole. De beelden van Dieumerol in de cel komen pas veel later boven water. Het wantrouwen groeit en wordt gevoed door de lange periode waarin de familie weinig tot niets hoort van het gerechtelijk onderzoek en advocaat Deswaef. Eind 2017 – het is dan bijna drie jaar na de feiten – verbreekt de familie Kanda het contact met Alexis Deswaef en gaat verder in zee met meester **Didier De Quevy**. Een beslissing die Bijou en Nicole achteraf zeer betreuren.

Buitenvervolginstelling

Begin 2019 rondt onderzoeksrechter Tassin het gerechtelijk onderzoek af en maakt het dossier over aan de raadkamer. Die besluit op verzoek van de procureur des konings **Denis Goeman** dat de betrokken agenten niets te verwijten valt. Op 19 maart 2019 wordt een buitenvervolginstelling uitgesproken. Er komt geen rechtszaak. Meester De Quevy, de tweede advocaat van de familie, kan op dat moment nog in beroep gaan, maar laat de termijn verstrijken. De familie Kanda weet van niets en hoort het besluit pas maanden later. Op dat moment

‘WAAROM, in godsnaam?’

heeft het Brusselse parket de zaak al definitief gesloten.

“We voelen ons zwaar bedrogen door advocaat De Quevy”, zegt weduwe Bijou. “We dachten dat hij er alles aan zou doen om gerechtigheid te laten geschieden, maar behalve veel geld factureren heeft hij zich helemaal niet met de zaak beziggehouden.” Meester De Quevy wil geen commentaar geven. Zijn voorganger meester Deswaef reageert wél. Hij zegt te betreuren dat de familie destijds is overgestapt naar een andere advocaat. “Ik ben waarschijnlijk onvoldoende bereikbaar geweest tijdens de lange duur van het onderzoek en heb hen te weinig uitleg gegeven. De zaak is heel plots geëindigd. Op het moment dat de familie voor een andere advocaat kiest, mag ik volgens de deontologische regels geen contact meer opnemen.” Deswaef vindt het vreselijk wat is gebeurd. “De politie had Dieumerici nooit mogen aanhouden. Als ik aangifte kom doen van een verloren portefeuille is de kans klein dat ik in

een cel beland. Hier spelen racisme en discriminatie. Het is geen toeval dat dit Dieumerici overkwam. Hij was zwart.”

“De politie is verantwoordelijk voor het welzijn en de gezondheid van diegene die ze aanhoudt”, gaat Deswaef verder. “Niemand heeft naar de beveiligingsbeelden gekeken, terwijl de man verschillende keren om hulp heeft gevraagd. Dat gebrek aan toezicht is een grote fout van de politie. Het is voor mij overduidelijk dat dit een geval is van onvrijwillige doodslag. Dit staat beschreven in artikel 418 van het strafwetboek.” Meester Deswaef vindt het onbegrijpelijk dat er een buitenvervolginstelling is uitgesproken. “De procureur heeft de neiging om de kant van de politie te kiezen. De raadkamer volgt de vordering van de procureur.”

Nieuwe regels van toezicht

Alphonse Peeters, de korpschef van zone Zuid, stapt een jaar na de feiten op. Volgens anonieme bronnen is hij

aan de kant geschoven, omdat hij niet goed functioneerde. Ook commissaris A.B., die de aanhouding van Dieumerici had bevestigd, komt onder vuur te liggen. Eind 2017 zijn volgens de krant Het Laatste Nieuws meer dan zestig klachten van collega's tegen hem ingediend. Hij zou zijn medewerkers publiekelijk vernederen en de werkdruk enorm opvoeren. Inmiddels is de man overgeplaatst naar een andere politiezone.

In de zomer van 2020 wordt **Jurgen De Landsheer** aangesteld als nieuwe korpschef. De Landsheer gelooft niet dat in de zaak-Kanda sprake is van racisme en discriminatie. “Het team bestaat uit medewerkers met verschillende migratieachtergronden. Iedereen heeft een zeer open houding ten aanzien van mensen met een andere etnisch culturele achtergrond.” Korpschef De Landsheer zegt veel waarde te hechten aan open communicatie. Tijdens een rondleiding door het politiekantoor in de Demosthenesstraat wijst hij nadrukkelijk op de vele camera's die

overal hangen. "We maken zoveel mogelijk beelden opdat achteraf geen discussie kan ontstaan. Transparantie is cruciaal voor het vertrouwen tussen burger en politie."

We nemen de trap naar de kelder en staan voor de cel waar Dieumerci werd opgesloten en zichzelf doodde. Hoe kan het dat iemand zijn verloren portefeuille komt aangeven en drie uur later zichzelf van het leven berooft? "Opgesloten worden, is een zeer heftige ervaring", weet de korpschef. "Niet zelden ontstaat een paniecreactie en doen mensen zichzelf iets aan. De kans dat zoiets gebeurt is groter als je weinig met politie in aanraking komt." Als iemand opsluiten zulke heftige reacties veroorzaakt, moet je toch juist extra waakzaam zijn? "Ik ken de details niet van de zaak-Kanda", verdedigt De Landsheer zich. "Jaarlijks worden in zone Zuid zo'n tienduizend mensen opgepakt en opgesloten. In veruit de meeste gevallen gaat het goed en soms gaat het mis. Misschien was het die dag enorm druk waardoor niet altijd nauwgezet toezicht werd gehouden. We doen het maximale om de risico's tot het minimale te beperken. We mogen natuurlijk niet zomaar mensen opsluiten zonder geldige reden."

Na de dood van Dieumerci is het toezicht verscherpt. In het kamertje van de *chef de poste* zit vandaag wél een agent om toezicht te houden. "Onder mijn leiding is deze controlepost altijd bemand", benadrukt De Landsheer. "We willen elke kans op een herhaling vermijden." De Landsheer wil af van de cellen in het politiekantoor. "Elk politiekantoor heeft een aantal cellen. Het is beter dat die in de toekomst op één locatie worden gecentraliseerd en beheerd door een team van mensen die daarvoor zijn opgeleid. Onze politiemensen moeten veel verschillende taken uitvoeren. Het begeleiden van gevangenen vereist expertise die niet iedereen heeft."

Over de aanhouding zegt de korpschef: "Een dronken iemand mag alleen worden opgepakt als hij een

gevaar vormt voor zichzelf of zijn omgeving. Agenten kunnen er ook voor kiezen om iemand naar huis te brengen. Maar dan moet de persoon geen gevaar vormen en thuis goed worden opgevangen. In een kleine zone gebeurt het regelmatig dat men iemand thuis afzet. Dat is het nadeel van een grootstad. De werklust maakt dat de betrokkenheid van de politie bij de burger soms veel kleiner is."

'Laatste woord niet gezegd'

De familie heeft inmiddels een derde advocaat in de arm genomen. Advocaat **Jehosheba Bennett** wist de beelden in de cel te pakken te krijgen. Ze speelde een deel van de beelden door aan de familie Kanda. Maar de video kan de twijfels niet wegnemen. De familie herkent Dieumerci nauwelijks op de beelden, die van slechte kwaliteit zijn. "Mijn man heeft duidelijk pijn", zegt Bijou. "Waarom kreeg hij geen verzorging? Wat reikte inspecteur J.P. hem aan door de spijlen van de cel? Waarom werd ons verteld dat de beelden waren gewist? Moesten ze er misschien eerst nog iets uitknippen? Waarom probeerden de politieagenten Dieumerci niet te reanimeren? Ze zijn daarvoor opgeleid."

Ondertussen probeert Bijou de draad van haar leven weer op te pakken. "Gelukkig gaat het goed met de kinderen. Maar ze zijn wel beschadigd. Als ze politie zien, duiken ze weg. Laatst vroeg mijn jongste zoon Lenny: 'Mama, waarom vertel je niet de waarheid? Papa kan toch niet in een politiecel zijn gestorven? De politie beschermt juist mensen.'" Bijou slikt. "Ik heb gezwegen, want ik wist niet wat ik moest antwoorden." Weduwe Bijou en zus Nicole willen zich niet neerleggen bij het feit dat de politieagenten niet werden gestraft. Onlangs hebben ze posters laten ophangen in de buurt van het politiekantoor. Verschillende mensen namen contact op en zeiden gediscrimineerd en vernederd te zijn in hetzelfde politiekantoor. Volgens advocaat Bennett

zijn er nieuwe elementen nodig om de zaak te heropenen. Bijou en Nicole geven niet op. "We gaan door tot de betrokken politieagenten zich in de rechtbank moeten verantwoorden. Over deze zaak is het laatste woord nog niet gezegd."

Dit artikel kwam tot stand met steun van het Fonds Pascal Decroos voor Bijzondere Journalistiek

Zit je met vragen over zelfdoding? Je kan terecht bij de Zelfmoordlijn op het gratis nummer 1813 en op de site www.zelfmoord1813.be.